

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA KUN TARTIBINI TO'G'RI TASHKIL ETISH

Yusupova Dilnoza Abduganiyevna

**Andijon viloyati Qo'rg'ontepa tumani
MMTBga qarashli 27-UTMTT vaqtincha
vazifa bajaruvchi direktori**

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kun tartiblarini to'g'ri tashkil etish, tarbiyalanuvchilarning kunlik kun tartiblarini yanada yaxshilash va yangiliklar kiritish borasidagi izlanishlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkilotlari, kun tartibi, rivojlanish, yangiliklar, bolalar hayoti tartibi, kundalik tartib.

Bolaning sog'lom bo'lib o'sishi va to'g'ri rivojlanishi uchun maktabgacha yoshdagi bolaning kun tartibini to'g'ri shakllantirish kerak. Bu maktabgacha ta'lim tashkilotlarida taqdim etilgan tartibni biroz modernizatsiya qilish kifoya. Bu bolaga yangi sharoitlarga tezda moslashishga yordam beradi, bu esa salbiy reaksiya ehtimolini sezilarli darajada kamaytiradi. Bolalar psixologlarining aytishicha, kun tartibi: samaradorlikni oshiradi, uyquni yaxshilaydi, ishtahani oshiradi, bolani yanada mas'uliyatli qiladi, intizomni yaxshilaydi, o'z-o'zini hurmat qilishni oshiradi, aqliy qobiliyatini oshiradi.

Maktabgacha yoshdagi bolaning kun tartibi kunning ma'lum bir davrida bajarilishi kerak bo'lgan yig'ilgan tadbirlar to'plamidir. Uning yordami bilan siz o'quv jarayonini to'g'ri tashkil qilishingiz, shuningdek, o'yinlar va boshqa bolalarning sevimli mashg'ulotlariga yetarli vaqt qoldirishingiz mumkin. Bolani rivojlantirishning muhim sharti uning yoshiga mos keladigan tartibni tashkil etishdir. Rejim - bu maydalangan turli xil tadbirlarni kun davomida teng ravishda taqsimlash. Optimal rejim bolaning sog'lig'ini, uning hayotining asosini saqlashning muhim shartidir. Uning xususiyatlari bola o'sishi bilan farq qiladi. Bolalar bog'chasida taqdim etiladigan kun tartibi jismoniy va ruhiy salomatlikning asoslari maktabgacha yoshda tashkil etiladi.

Bola o'z hayotini tartibga solish va faoliyatning bir turidan ikkinchisiga o'tish uchun kun tartibiga muhtoj. Kundalik mashg'ulotlar quyidagi tadbirlardan iborat: Dam olish va uxlash davri, Oziq-ovqat iste'mol qilish, yurish, sinflar va mashg'ulotlar.

Ro'yxatda keltirilgan tadbirlarni bir vaqtning o'zida muntazam ravishda amalga oshirish bolalarning sog'lig'iga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun pediatrlar kattalarga o'z farzandlari uchun rejimga rioya qilish uchun hamma narsani qilishni qat'iy tavsiya qiladilar. Maktabgacha yoshdagi va uydagi bolalar uchun kunlik rejimni kuzatish muhimdir. Asosiy afzalliklari:

Maktabgacha yoshdagi bolaning uydagi kundalik hayoti ko'plab afzalliklarga ega. Ular kunlik rejimni tuzishni boshlashdan oldin hisobga olinishi kerak. Bu bola uchun uning hayotining ajralmas qismiga aylanadigan ideal variantni tayyorlashga yordam beradi. Ko'pgina hollarda, maktabgacha yoshdagi bolaning kundalik turmush tarzi - bu barcha tadbirlar va dam olishlarning muvozanatli aralashmasi hisoblanadi. Uni faqat bolaning barcha xususiyatlarini, uning afzalliklari va qobiliyatlarini biladigan ota-onalar to'plashlari mumkin. Faoliyatning har bir turi (o'yinlar, ovqat, yurish, mashg'ulotlar) ba'zi bir nyuanslarga muvofiq amalga oshirilishi kerak. Ularning yordami bilan siz bolangizni yanada baquvvat va quvnoq qilishingiz mumkin. Tarbiyalanuvchi kun davomida

tashkilotda kun tartibi asosida faoliyatlar bilan shug'ullanadi. Kechki vaqtlarda, dam olish va bayram kunlari bola oila davrasida bo'ladi. Oila muhitida jismoniy tarbiyani tashkil etishning asosiy bosqichi sog'lom turmush tarzidir.

Kundalik rejim bolalarning salomatligi va jismoniy rivojlanishi uchun katta ahamiyatga ega. Ovqatlanish, uxlash, yurish, o'ynash va mashq qilish uchun doimiy vaqti - bolani to'g'ri tarbiyalashning zaruriy shartidir.

Kundalik tartib - bu uyqu va uyg'onish davrlarini, ovqatlanishni, gigiyena va sog'liqni saqlash tartib-qoidalarini, bolalarning faoliyati va mustaqil faoliyatini taqsimlash tizimi. Bolalarning quvnoq va ayni paytda muvozanatli kayfiyati ko'p jihatdan bog'liq qat'iy amalga oshirish tartibi asosida tashkil etiladi. Ovqatlanish, uxlash, yurishning kechikishi bolalarning asab tizimiga salbiy ta'sir qiladi: ular letargik bo'lib qoladilar yoki aksincha, hayajonlanadilar, harakat qila boshlaydilar, ishtahani yo'qotadilar, yomon uxlaydilar va bezovta uxlaydilar.

Kundalik tartib - bu kun davomida uyg'onish va uyquning almashinishini, shuningdek, turli tadbirlarni oqilona tashkil qilishni ta'minlaydigan aniq kundalik tartibdir. Bolaning yosh imkoniyatlariga mos keladigan to'g'ri rejim sog'lig'ini mustahkamlaydi, mehnat qobiliyatini, turli xil faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirishni ta'minlaydi va ortiqcha ishdan himoya qiladi. Har qanday faoliyat tashqi stimulg javob bo'lib, refleks tomonidan amalga oshiriladi. Bu miya yarim korteksidagi murakkab jarayonlarning natijasi bo'lib, asab energiyasining katta sarflanishi bilan birga keladi va charchoqqa olib keladi. Qattiq rejimga o'rgangan bolada ovqatlanish, uxlash, dam olish zarurati muntazam ravishda paydo bo'ladi va barchaning faoliyatida ritmik o'zgarishlar bilan birga keladi. Tana, go'yo, bo'lajak faoliyatga oldindan moslashadi, shuning uchun u asabiy energiyani ortiqcha isrof qilmasdan juda samarali amalga oshiriladi va aniq charchoqqa olib kelmaydi. Hayotning dastlabki uch yilida kundalik tartib bir necha marta o'zgaradi. U maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashning asosiy vazifalariga bo'ysunishi kerak: to'g'ri o'sish va rivojlanishga yordam berish, sog'lig'ini mustahkamlash, asosiy harakatlarni rivojlantirish va nutq funksiyasini shakllantirish.

Bolalar hayotining tartibi - bu bedor yurish, uxlash, ovqatlanish, faoliyat xilma-xil turlarining har kuni muayyan izchillikda takrorlanib, oqilona almashinib turishidir. Tartib rivojlanish uchun qulay sharoit ta'minlashi kerak, shuning uchun u bolaning yoshi, uning salomatligi, kattalar mehnatining xususiyatlari, bola tarbiyalanayotgan oila turmushi va muassasaga bog'liq tarzda o'zgaradi. Muayyan vaqt ichida tartibning asosiy tarkibiy qismlari bir maromda va doimiy bo'lishi uning ajralmas xususiyatlaridir. Tartibning bir maromdaligi tabiat hodisalarining maromi, organizm faoliyatining maromiga asoslanadi. Bu bedor yurish va uxlashning, tana haroratining o'zgarishi, nafas olish, yurak urishining qisqarish maromida, ovqat hazm qilish traktining ish maromida namoyon bo'ladi va hokazo.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Hasanboyeva O., Tadjieva M., Toshpulatova Sh. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. T.: Ilm-ziyo, 2012.
2. Hasanboyeva O. va boshqalar. Oilada barkamol avlod tarbiyasi. - T.: O'zbekiston, 2010.
3. Mahmudov M. O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi. «Pedagogik mahorat», 2002 yil, 3-son, 3-11 betlar.
4. Fotima Qodirova, Shoista Toshpo'latova, Nargiza Kayumova, Malohat A'zamova "Maktabgacha pedagogika", " Tafakkur" nashriyoti Toshkent - 2019.
5. R. Mavlonova —Pedagogik texnologiya. Toshkent —Fan 2009 y.